

ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΙΕΠ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύμφωνα με τον Ν. 4547/2018 (ΦΕΚ 102/Α/12-6-2018) περί αναδιοργάνωσης των δομών υποστήριξης της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, στο Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (στο εξής ΙΕΠ) συγκροτήθηκε Γραφείο Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών (στο εξής ΓΕΕ), το οποίο έχει ως αρμοδιότητα -μεταξύ άλλων- την παρακολούθηση των διαδικασιών υλοποίησης, πιστοποίησης και αποτίμησης της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών. Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του το ΓΕΕ καλείται επίσης να αξιολογήσει τα επιμορφωτικά προγράμματα και τις δράσεις επιμόρφωσης που υλοποιούνται από το ΙΕΠ.

Για τον σκοπό αυτό κρίνεται αναγκαία η κατάρτιση ενός πλαισίου αξιολόγησης, όπου θα αποτυπώνονται οι άξονες και τα κριτήρια για την αξιολόγηση των επιμορφωτικών δράσεων του φορέα (τα οποία ενδέχεται να τροποποιούνται και να εξειδικεύονται περαιτέρω ανάλογα με το περιεχόμενο και τις προδιαγραφές κάθε επιμορφωτικού προγράμματος).

Εν γένει, η διαδικασία της αξιολόγησης ενός επιμορφωτικού προγράμματος ή μιας επιμορφωτικής δράσης –μεγαλύτερης ή μικρότερης εμβέλειας και διάρκειας– έχει μεγάλη σημασία και κρίνεται απαραίτητη, καθώς παρέχει πληροφορίες για την αξία ενός προγράμματος όσον αφορά τον σχεδιασμό, το περιεχόμενο της επιμόρφωσης, τη μεθοδολογία υλοποίησης και τη διαχείριση των επιμέρους διαδικασιών του προγράμματος. Οι παραπάνω πληροφορίες βοηθούν τους αξιολογητές ενός επιμορφωτικού προγράμματος στην αποτίμηση της αξίας και της ωφελιμότητάς του και ταυτόχρονα παρέχουν σημαντικά στοιχεία στους σχεδιαστές για ενέργειες προς βελτίωση των παρόντων προγραμμάτων ή μελλοντικών επιμορφωτικών δράσεων.

Στην προκείμενη περίπτωση, η αξιολόγηση που διενεργείται από τους εμπλεκόμενους στις επιμορφωτικές δράσεις (από τον φορέα που σχεδιάζει και υλοποιεί τα επιμορφωτικά προγράμματα-ΙΕΠ) είναι εσωτερική και έχει ως στόχο να ανιχνεύσει τα ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά των επιμορφώσεων που υλοποιούνται, με στόχο είτε τη βελτίωση των ίδιων των προγραμμάτων που αξιολογούνται (εάν βέβαια η αξιολόγηση πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια υλοποίησης των προγραμμάτων, συνεχής/διαμορφωτική) είτε τον καλύτερο σχεδιασμό και τη βέλτιστη υλοποίηση μελλοντικών προγραμμάτων επιμόρφωσης (τελική αξιολόγηση η οποία λειτουργεί διαμορφωτικά για τον σχεδιασμό μελλοντικών προγραμμάτων).

Σε αυτό το πλαίσιο, η αξιολόγηση που προτείνεται για τις επιμορφωτικές δράσεις που υλοποιεί το ΙΕΠ εξειδικεύεται ως προς τα ποσοτικά και τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των προγραμμάτων που αξιολογούνται, σε ποσοτική και ποιοτική αντίστοιχα. Κατά την ποσοτική αξιολόγηση ελέγχεται ποσοτικά η εφαρμογή των στοιχείων που περιγράφονται αναλυτικά στον σχεδιασμό του επιμορφωτικού προγράμματος, ως προς το αντικείμενο της επιμόρφωσης, τους ωφελούμενους και τις ενέργειες οργάνωσης, διαχείρισης και συντονισμού των επιμορφωτικών δράσεων. Κατά την ποιοτική αξιολόγηση ελέγχονται παράμετροι και στοιχεία που αφορούν την αποτελεσματικότητα και την ωφελιμότητα του επιμορφωτικού προγράμματος ως προς την αναγκαιότητα, τους στόχους, την εφαρμογή και τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα που έχουν προδιαγραφεί κατά τον σχεδιασμό του προγράμματος.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, με το παρόν έγγραφο προτείνεται από το Γραφείο Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών ένα πλαίσιο αξιολόγησης των επιμορφωτικών δράσεων ως προς τις θεματικές, τους σκοπούς και τους στόχους, την οργάνωση και τη διαχείριση, το πρόγραμμα, τη μεθοδολογία υλοποίησης, τους επιμορφωτές, το επιμορφωτικό υλικό, την υλικοτεχνική υποδομή και στήριξη, τους πόρους, την αξιολόγηση, την πιστοποίηση και τη βιωσιμότητα τους. Στη συνέχεια τα κριτήρια αξιολόγησης εντάσσονται σε τρεις

άξονες –σχεδιασμός προγραμμάτων/δράσεων επιμόρφωσης, αποτίμηση των διαδικασιών του επιμορφωτικού προγράμματος, αποτίμηση των αποτελεσμάτων του επιμορφωτικού προγράμματος– όπου και εξειδικεύονται ανάλογα με το αντικείμενο αξιολόγησης.

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΙΕΠ

1.1 Θεματικές των επιμορφωτικών δράσεων

(π.χ. Επιμόρφωση στα Νέα Προγράμματα Σπουδών, Επιμόρφωση για την Περιγραφική Αξιολόγηση, Επιμόρφωση στη διδακτική των Ξένων Γλωσσών κ.ά.)

1.2 Σκοποί και στόχοι του επιμορφωτικού προγράμματος

1.2.1 Τεκμηρίωση της επιμορφωτικής δράσης

- Διερεύνηση επιμορφωτικών αναγκών
- Βιβλιογραφική τεκμηρίωση
- Αξιοποίηση ερευνητικών δεδομένων
- Εκπαιδευτική πολιτική

1.2.2 Ομάδα στόχος

- Εκπαιδευτικοί (α/θμιας, β/θμιας εκπαίδευσης)
- Στελέχη εκπαίδευσης κ.ά.

1.3 Οργάνωση και Διαχείριση του επιμορφωτικού προγράμματος

- Επιστημονική Επιτροπή Συντονισμού και Οργάνωσης της επιμορφωτικής δράσης
- Ομάδα Έργου κ.ά.

1.4 Πρόγραμμα: Περιεχόμενα και χρονοδιάγραμμα επιμόρφωσης

- Πρόγραμμα επιμόρφωσης
- Ημερομηνία επιμόρφωσης, διάρκεια
- Κύκλοι, φάσεις επιμόρφωσης κ.ά.

1.5 Μεθοδολογία υλοποίησης της επιμόρφωσης

- Διά ζώσης, εξ αποστάσεως, μικτό μοντέλο, κοινότητες μάθησης κ.ά.

1.6 Επιμορφωτές (προφίλ)

- Τρόπος επιλογής τους (Μητρώο, Πρόσκληση κ.λπ.)
- Κριτήρια επιλογής και πρόσληψης
- Εκπαιδευτικές μέθοδοι και τεχνικές κ.ά.

1.7 Επιμορφωτικό υλικό

- Επιλογή εκπονητών
- Προδιαγραφές επιμορφωτικού υλικού
- Χρονοδιαγράμματα υποβολής του επιμορφωτικού υλικού (π.χ. εμπρόθεσμη υποβολή)
- Μορφή επιμορφωτικού υλικού κ.ά.

1.8 Υλικοτεχνική στήριξη/υποδομή

- Επιλογή χώρων διεξαγωγής της επιμόρφωσης (γεωγραφική κατανομή, προσβασιμότητα κ.λπ.)

1.9 Πόροι επιμόρφωσης

- Ωφελούμενοι
- Υποδομές Οργανωτικές-Ηλεκτρονικές [π.χ. υποστηρικτικές ενέργειες/διαμόρφωση ηλεκτρονικής πλατφόρμας]
- Μετακινήσεις
- Κάλυψη λοιπών αναγκών για την υλοποίηση της δράσης (π.χ. προμήθεια αναλώσιμων, κάλυψη ταχυδρομικών εξόδων κ.λπ.)

1.10 Αξιολόγηση επιμόρφωσης

- Εργαλεία αποτίμησης του επιμορφωτικού προγράμματος (π.χ. ερωτηματολόγια, εκθέσεις επιμορφωτών, τεστ κ.λπ.)

1.11 Πιστοποίηση

- Πρόβλεψη πιστοποίησης για τους επιμορφούμενους (Τεστ, διδακτικά σενάρια, σχέδια μαθήματος)

1.12 Βιωσιμότητα

- Πρόβλεψη
- Τρόποι εξασφάλισης της βιωσιμότητας της επιμορφωτικής δράσης

2. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΙΕΠ

2.1 Σχεδιασμός προγραμμάτων/δράσεων επιμόρφωσης

- **Σαφήνεια** στη διατύπωση των στόχων
- **Βαθμός αντιστοίχισης** σκοπών και στόχων με τις επιμορφωτικές ανάγκες-δεδομένα τεκμηρίωσης
- **Συνάφεια** στόχων με τα περιεχόμενα του προγράμματος επιμόρφωσης
- **Συνάφεια** στόχων με το χρονοδιάγραμμα του προγράμματος επιμόρφωσης
- **Συνάφεια** στόχων με τη μεθοδολογία υλοποίησης του προγράμματος επιμόρφωσης
- **Συνάφεια** στόχων με τα προσδοκώμενα αποτελέσματα του προγράμματος επιμόρφωσης
- **Συνάφεια** κριτηρίων αξιολόγησης με τους στόχους της επιμόρφωσης (π.χ. ερωτηματολόγια αποτίμησης, συνεντεύξεις, σχέδια μαθήματος κ.λπ.)

2.2 Αποτίμηση των διαδικασιών του επιμορφωτικού προγράμματος

- **Βαθμός υλοποίησης** του αρχικού σχεδιασμού επιμορφωτικών δράσεων
- **Βαθμός επικοινωνίας** και συνεργασίας των επιμορφωτών με την Ομάδα Έργου του ΙΕΠ
- **Βαθμός επικοινωνίας** και συνεργασίας των επιμορφωτών με τους επιμορφούμενους
- **Βαθμός ενεργοποίησης** του ενδιαφέροντος και της συμμετοχής των επιμορφούμενων
- **Βαθμός επικοινωνίας** και συνεργασίας των συνεργαζόμενων φορέων υλοποίησης
- **Καταλληλότητα υλικοτεχνικής στήριξης και υποδομής** [Επιλογή χώρων διεξαγωγής της επιμόρφωσης (γεωγραφική κατανομή, προσβασιμότητα κ.λπ.), χωρητικότητα, φωτεινότητα, διάταξη, ηχομόνωση, τεχνολογικός εξοπλισμός-παρεχόμενα εποπτικά μέσα, καθαριότητα, κλιματισμός/θέρμανση, προσβασιμότητα από Α.Μ.Ε.Α.]
- **Βαθμός τεχνικής υποστήριξης** για τους επιμορφούμενους και τους επιμορφωτές (π.χ. υποστηρικτικές ενέργειες/διαμόρφωση ηλεκτρονικής πλατφόρμας)
- **Βαθμός αξιοποίησης** των οικονομικών πόρων του προγράμματος επιμόρφωσης

2.3 Αποτίμηση των αποτελεσμάτων του επιμορφωτικού προγράμματος

- **Βαθμός επίτευξης των στόχων** του επιμορφωτικού προγράμματος (διερεύνηση απόψεων, στάσεων και δεξιοτήτων των εμπλεκομένων)
- **Βαθμός υλοποίησης των παραδοτέων** (ποσοτική και ποιοτική διάσταση)
- **Βαθμός αξιοποίησης** του επιμορφωτικού υλικού από τους επιμορφούμενους
- **Σχέση κόστους** επιμορφωτικού προγράμματος με ωφελούμενα άτομα και παραδοτέα
- **Βιωσιμότητα του** επιμορφωτικού προγράμματος [Βαθμός πρόσβασης στο επιμορφωτικό υλικό και τα προϊόντα της επιμόρφωσης (π.χ. αποθετήρια), Διάχυση των αποτελεσμάτων της επιμόρφωσης, γενίκευση εφαρμογής, περαιτέρω δράσεις (follow-up) που αξιοποιούν την εμπειρία και τα αποτελέσματα του προγράμματος]

	ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ	ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	1. Σκοποί και στόχοι του επιμορφωτικού προγράμματος	1.1 Σαφήνεια στη διατύπωση των στόχων (1) ασάφεια – (5) σαφήνεια	1. Καμία σαφήνεια
			2. Μικρή σαφήνεια
			3. Μέτρια σαφήνεια
			4. Αρκετή σαφήνεια
			5. Πλήρης σαφήνεια
		1.2 Βαθμός αντιστοίχισης σκοπών και στόχων με τις επιμορφωτικές ανάγκες-δεδομένα τεκμηρίωσης (1) καμία αντιστοίχιση – (5) πλήρης αντιστοίχιση	1. Καμία αντιστοίχιση
			2. Μικρή αντιστοίχιση
			3. Μέτρια αντιστοίχιση
			4. Αρκετή αντιστοίχιση
	1.3 Συνάφεια στόχων με τα προσδοκώμενα αποτελέσματα του προγράμματος επιμόρφωσης (1) καμία συνάφεια – (5) πλήρης συνάφεια	1. Καμία συνάφεια	
		2. Μικρή συνάφεια	
	2. Πρόγραμμα: Περιεχόμενα και χρονοδιάγραμμα του επιμορφωτικού προγράμματος	2.1 Συνάφεια στόχων με τα περιεχόμενα του προγράμματος επιμόρφωσης (1) καμία συνάφεια – (5) πλήρης συνάφεια	1. Καμία συνάφεια
2. Μικρή συνάφεια			
3. Μέτρια συνάφεια			
2.2 Συνάφεια στόχων με το χρονοδιάγραμμα του προγράμματος επιμόρφωσης (1) καμία συνάφεια – (5) πλήρης συνάφεια		4. Αρκετή συνάφεια	
		5. Πλήρης συνάφεια	
		1. Καμία συνάφεια	
3. Μεθοδολογία υλοποίησης της επιμόρφωσης	3.1 Συνάφεια στόχων με τη μεθοδολογία υλοποίησης του προγράμματος επιμόρφωσης (1) καμία συνάφεια – (5) πλήρης συνάφεια	2. Μικρή συνάφεια	
		3. Μέτρια συνάφεια	
		4. Αρκετή συνάφεια	
		5. Πλήρης συνάφεια	
		1. Καμία συνάφεια	
4. Αξιολόγηση της επιμόρφωσης	4.1 Συνάφεια κριτηρίων αξιολόγησης με τους στόχους προγράμματος επιμόρφωσης (1) καμία συνάφεια – (5) πλήρης συνάφεια	2. Μικρή συνάφεια	
		3. Μέτρια συνάφεια	
		4. Αρκετή συνάφεια	
		5. Πλήρης συνάφεια	
		1. Καμία συνάφεια	
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ	5. Οργάνωση και Διαχείριση του επιμορφωτικού προγράμματος	5.1 Βαθμός αξιοποίησης των οικονομικών πόρων του προγράμματος επιμόρφωσης (1) καμία αξιοποίηση – (5) πλήρης αξιοποίηση	1. Καμία αξιοποίηση
			2. Μικρή αξιοποίηση
			3. Μέτρια αξιοποίηση
			4. Αρκετή αξιοποίηση
			5. Πλήρης αξιοποίηση
	6. Σχέσεις – συνεργασία εμπλεκόμενων	6.1 Βαθμός επικοινωνίας και συνεργασίας των επιμορφωτών με την Ομάδα Έργου του ΙΕΠ (1) καμία επικοινωνία και συνεργασία – (5) πλήρης επικοινωνία και συνεργασία	1. Καμία επικοινωνία και συνεργασία
			2. Μικρή επικοινωνία και συνεργασία
			3. Μέτρια επικοινωνία και συνεργασία
			4. Αρκετή επικοινωνία και συνεργασία
			5. Πλήρης επικοινωνία και συνεργασία
		6.2 Βαθμός επικοινωνίας και συνεργασίας των επιμορφωτών με τους επιμορφούμενους (1) καμία επικοινωνία και συνεργασία – (5) πλήρης επικοινωνία και συνεργασία	1. Καμία επικοινωνία και συνεργασία
			2. Μικρή επικοινωνία και συνεργασία
3. Μέτρια επικοινωνία και συνεργασία			
4. Αρκετή επικοινωνία και συνεργασία			
6.3 Βαθμός επικοινωνίας και συνεργασίας των εμπλεκόμενων φορέων υλοποίησης (1) καμία επικοινωνία και συνεργασία – (5) πλήρης επικοινωνία και συνεργασία	1. Καμία επικοινωνία και συνεργασία		
	2. Μικρή επικοινωνία και συνεργασία		
	3. Μέτρια επικοινωνία και συνεργασία		
	4. Αρκετή επικοινωνία και συνεργασία		
		5. Πλήρης επικοινωνία και συνεργασία	

	7. Συμμετοχικότητα επιμορφούμενων	7.1 Βαθμός ενεργοποίησης του ενδιαφέροντος και της συμμετοχής των επιμορφούμενων (1) καμία ενεργοποίηση – (5) πλήρης ενεργοποίηση	1.Καμία ενεργοποίηση 2. Μικρή ενεργοποίηση 3. Μέτρια ενεργοποίηση 4. Αρκετή ενεργοποίηση 5. Πλήρης ενεργοποίηση	
	8. Υλοποίηση της επιμόρφωσης	8.1 Βαθμός υλοποίησης του αρχικού σχεδιασμού του επιμορφωτικού προγράμματος (1) μη υλοποίηση – (5) πλήρης υλοποίηση	1.Μη υλοποίηση 2. Μικρός βαθμός υλοποίησης 3. Μέτριος βαθμός υλοποίησης 4. Σημαντικός βαθμός υλοποίησης 5. Πλήρης βαθμός υλοποίησης	
	9. Υλικοτεχνική στήριξη/υποδομή	9.1 Καταλληλότητα υλικοτεχνικής στήριξης και υποδομής (1) ακατάλληλη – (5) κατάλληλη	1. Ακατάλληλη υλικοτεχνική στήριξη και υποδομή 2. Λίγο κατάλληλη υλικοτεχνική στήριξη και υποδομή 3. Μετρίως κατάλληλη υλικοτεχνική στήριξη και υποδομή 4. Αρκετά κατάλληλη υλικοτεχνική στήριξη και υποδομή 5. Πλήρως κατάλληλη υλικοτεχνική στήριξη και υποδομή	
		9.2 Βαθμός τεχνικής υποστήριξης για τους επιμορφούμενους και επιμορφωτές (1) καμία υποστήριξη – (5) πλήρης υποστήριξη	1.Καμία υποστήριξη 2. Μικρή υποστήριξη 3. Μέτρια υποστήριξη 4. Αρκετή υποστήριξη 5. Πλήρης υποστήριξη	
	10. Επίτευξη στόχων του επιμορφωτικού προγράμματος	10.1 Βαθμός επίτευξης των στόχων του προγράμματος επιμόρφωσης (1) μη επίτευξη στόχων– (5) πλήρης επίτευξη στόχων	1.Καμία επίτευξη 2. Μικρός βαθμός επίτευξης 3. Μέτρια βαθμός επίτευξης 4. Σημαντικός βαθμός επίτευξης 5. Πλήρης επίτευξη	
	11. Παραδοτέα	11.1 Βαθμός υλοποίησης των παραδοτέων (1) μη υλοποίηση παραδοτέων– (5) πλήρης υλοποίηση παραδοτέων	1. Καμία υλοποίηση 2. Μικρός βαθμός υλοποίησης 3. Μέτριος βαθμός υλοποίησης 4. Αρκετά ικανοποιητικός βαθμός υλοποίησης 5. Πλήρης υλοποίηση	
	12. Επιμορφωτικό υλικό	12.1 Βαθμός αξιοποίησης του επιμορφωτικού υλικού από τους επιμορφούμενους (1) καμία αξιοποίηση υλικού – (5) πλήρης αξιοποίηση υλικού	1.Καμία αξιοποίηση 2. Μικρός βαθμός αξιοποίησης 3. Μέτριος βαθμός αξιοποίησης 4. Αρκετά ικανοποιητικός βαθμός αξιοποίησης 5. Πλήρης αξιοποίησης	
	13. Πόροι επιμόρφωσης	13.1 Σχέση κόστους επιμορφωτικού προγράμματος με ωφελούμενα άτομα και παραδοτέα (1) πολύ χαμηλή - (5) πολύ υψηλή	1. Πολύ χαμηλή 2. Χαμηλή 3. Μέτρια 4. Υψηλή 5.Πολύ υψηλή	
	14. Ενέργειες διάχυσης	14.1 Βαθμός πρόσβασης στο επιμορφωτικό υλικό (1) καμία προσβασιμότητα - (5) πλήρης προσβασιμότητα	1. Καμία προσβασιμότητα 2. Μικρή προσβασιμότητα 3. Μέτρια προσβασιμότητα 4. Υψηλή προσβασιμότητα 5. Πλήρης προσβασιμότητα	
14.2 Βαθμός διάχυσης των αποτελεσμάτων της επιμόρφωσης (1) πολύ μικρός - (5) πολύ μεγάλος		1. Καμία διάχυση 2. Μικρή διάχυση 3. Μέτρια διάχυση 4. Αρκετά ικανοποιητική διάχυση 5. Πλήρης διάχυση		
14.3 Βαθμός γενίκευσης εφαρμογής του προγράμματος επιμόρφωσης		1. Καμία γενίκευση 2. Μικρή γενίκευση		
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ				

	(1) πολύ μικρός - (5) πολύ μεγάλος	3. Μέτρια γενίκευση	
		4. Αρκετά ικανοποιητική γενίκευση	
		5. Πλήρης γενίκευση	
	14.4 Βιωσιμότητα του προγράμματος επιμόρφωσης (1) μη βιώσιμο πρόγραμμα - (5) βιώσιμο πρόγραμμα	1. Καμία βιωσιμότητα	
		2. Μικρή βιωσιμότητα	
		3. Μέτρια βιωσιμότητα	
		4. Αρκετά ικανοποιητική βιωσιμότητα	
		5. Πλήρης βιωσιμότητα	

ΠΙΝΑΚΑΣ 1. Θεματικοί Άξονες και Κριτήρια Αξιολόγησης των επιμορφωτικών δράσεων

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Δ. Βεργίδης & Θ. Καραλής, *Εκπαίδευση Ενηλίκων, Σχεδιασμός Οργάνωση και Αξιολόγηση Προγραμμάτων*, ΕΑΠ 1999

Ελένη Κατσαρού-Μαρίνα Δεδούλη, *Επιμόρφωση και Αξιολόγηση στο χώρο της Εκπαίδευσης*, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Αθήνα 2008 (Γ' Κ.Π.Σ /Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. ΙΙ/ΕΝΕΡΓΕΙΑ 2.1.1./Κατηγορία Πράξεων 2.1.1.στ: «Επιμόρφωση στελεχών Διοίκησης της Εκπαίδευσης»)

Καλλιόπη Δημοπούλου, *Η αξιολόγηση επιμορφωτικών προγραμμάτων εκπαιδευτικών*, Μεταπτυχιακή Εργασία στο Τμήμα Φιλοσοφίας- Παιδαγωγικής, Τομέας Παιδαγωγικής ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη 2013

ΙΝΕΠ, ΕΚΔΔΑ, *Έκθεση Αξιολόγησης Επιμορφωτικών Προγραμμάτων*, Αθήνα, Μάρτιος 2018

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2011), *Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών «Πλαίσιο Αναφοράς»*

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (Οκτώβριος 2010), *Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης (2010-2013): Συγκριτική Έκθεση Αποτελεσμάτων της Διερεύνησης Επιμορφωτικών Αναγκών (Μέρος 6^ο)*

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (Οκτώβριος 2010), *Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης (2010-2013): Μελέτη Διερεύνησης επιμορφωτικών αναγκών, Α. Εκπαιδευτικοί*

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, *Εσωτερική Αξιολόγηση και Προγραμματισμός του Εκπαιδευτικού Έργου στη Σχολική Μονάδα*, επιμ.-εισαγ. Ιωσήφ Σολομών, Αθήνα 1999

Ζωή Παπαναούμ, *Υποστηρίζοντας την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών*, Εκδόσεις Ε.Λ.Κ.Ε, Αθήνα 2014, ISBN: 978-618-81071-5-1

Alan Rogers, *ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ*, εκδ. Μεταίχμιο, 1999